

ŠPECIÁLNA ZÁKLADNÁ ŠKOLA JAROVNICE

Jarovnice 96
082 63 Jarovnice

Plán koordinátora finančnej gramotnosti

/ŠZŠ Jarovnice 96/

Koordinátor FG- Marcela Uličná

Šk. rok 2022/2023

Plán práce koordinátora finančnej gramotnosti bol spracovaný podľa Národného štandardu finančnej gramotnosti verzia 1.2, ktoré schválilo Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu Slovenskej republiky dňa 9. marca 2017 pod číslom 2017-1053/10961:12-10E0 s účinnosťou od 1. septembra 2017 začínajúc prvým ročníkom.

Telefón
+421-51/459 42 84
+421- 918 189 037

e-mail
szsjarovnice@gmail.com

web
szsjarovnice.edupage.org

IČO
17070422

ŠPECIÁLNA ZÁKLADNÁ ŠKOLA JAROVNICE

Jarovnice 96
082 63 Jarovnice

Finančná gramotnosť je schopnosť používať svoje znalosti a skúsenosti na efektívne nakladanie s vlastnými finančnými zdrojmi s cieľom zaistiť celoživotné finančné zabezpečenie. Cieľom finančnej gramotnosti je vedieť identifikovať výhodnú investíciu a manažovať si svoje osobné financie.

V rámci jednotlivých vyučovacích hodín sa učitelia snažia žiakov naučiť základné poznatky, rozvíjať v nich zručnosť, poznatky a skúsenosti z oblasti finančnej gramotnosti.

Vzhľadom na to, že štandard finančnej gramotnosti sa v rôznych krajinách od seba odlišuje a nie je súčasťou školského vzdelávacieho programu v rozsahu uvedenom v NŠFG, je dôležité ju včleniť do vyučovacieho procesu.

Na Slovensku vidieť reálny priestor na realizáciu, jej vývoj vnímame pozitívne, keďže sa stretávame s pozitívnym ohlasom na zvyšovanie miery vedomostí prostredníctvom spätnej väzby od škôl, pedagógov, ale aj žiakov.

Dôraz sa kladie na praktické využitie poznatkov a prepojenie s praxou.

Finančnú gramotnosť v SZŠ:

- Začlenenie finančnej gramotnosti do jednotlivých predmetov.

V samostatnom vyučovacom procese budeme začleňovať finančnú gramotnosť, u žiakov budeme rozvíjať vedomosti, zručnosti a poznatky spojené s finančnou gramotnosťou.

Jednou z hlavných tém finančnej gramotnosti je skutočný život, hospodárenie domácnosti. Preto finančné vzdelávanie budeme uskutočňovať s prepojením každodenného života rodiny.

Počas jednotlivých vyučovacích hodín budú žiaci vedení k získavaniu informácií a poznatkov k hospodárnemu zaobstaraniu s osobnými vecami, so školskými pomôckami a predmetmi v škole.

Je potrebné finančné vzdelávanie začleniť všade tam, kde je k tomu príležitosť. Ak začleňujeme finančnú gramotnosť do výchovno-vzdelávacieho procesu, nejde o rozširovanie učiva a zaťažovanie žiakov. Finančnú gramotnosť je možné rozvíjať v rámci všetkých učebných predmetov.

ŠPECIÁLNA ZÁKLADNÁ ŠKOLA JAROVNICE

Jarovnice 96
082 63 Jarovnice

Ciele finančného vzdelávania

Hlavné ciele:

- Uvedomiť si význam práce a hodnotu peňazí
- Pochopiť, že peniaze nestačí len vlastníť, ale potrebné je vedieť ako s nimi narábať
- Porozumieť základným finančným produktom, ktoré ovplyvňujú každonenný život
- Orientovať sa v základných pojmoch finančného prostredia

Špecifické ciele:

a) Kognitívne

- Nadviazať na vedomosti o peniazoch, ktoré doteraz žiaci získali
- Vnímať rozdiel medzi fungovaním jednotlivca a rodiny vo vzťahu k financiám
- Vysvetliť, prečo sporenie prispieva k finančnej prosperite
- Vymenovať riziká, ktorým je vystavený jedinec, ak si požičiava peniaze

b) Psychomotorické

- Stanoviť si a kontrolovať krátkodobé, strednodobé a dlhodobé finančné ciele
- Získavať postupne schopnosť orientovať sa vo finančných inštitúciách
- Aplikovať základné postupy pre nadobudnutie matematických zručností v tejto oblasti
- Orientovať žiakov na spájanie vedomostí zo sveta peňazí s ich využitím v každodennom živote

c) Afektívne

- Vnímať peniaze ako prostriedok k uspokojovaniu potrieb človeka
- Učiť sa prevziať zodpovednosť za osobné finančné rozhodnutie
- Posilňovať výchovu k zodpovednému správaniu, ohľaduplnosti a etickému rozhodovaniu

Metódy pri vyučovaní finančnej gramotnosti

Finančné vzdelávanie je orientované na rozvíjanie zručnosti pre uplatnenie v živote, a preto by malo byť s každodenným životom úzko previazané. Je vhodné pripraviť také aktivity, ktoré umožňujú relatívne autentický zážitok finančnej situácie a ktoré vedú k osvojeniu stratégií zodpovedného rozhodovania. Na tento účel odporúčame najmä heuristickú metódu, resp. metódu riešenia problémov a situačné metódy.

Heuristická metóda je metóda učenia objavovaním. Žiaci nedostávajú hotové fakty, ale sú podnecovaní, aby sami hľadali riešenie.

ŠPECIÁLNA ZÁKLADNÁ ŠKOLA JAROVNICE

Jarovnice 96
082 63 Jarovnice

Situačné metódy sú späté so životnou realitou. Ich podstatou je riešenie životných situácií, ktorá je zo skutočnej udalosti. Žiaci pri týchto metódach využívajú vlastné vedomosti, zručnosti. Pracujú s informačnými zdrojmi, zohľadňujú skúsenosti. Spoločne diskutujú o možných riešeniach. Hľadajú výhody a nevýhody a rozhodujú sa, ktoré riešenie je najlepšie.

Diskusie a diskusné hry sú vhodné pre niektoré témy finančnej gramotnosti.. Žiaci môžu byť rozdelení na skupiny obhajujúci určitý názor. Precvičujú schopnosť komunikácie, vyjednávania, formulácie pocitu a názoru, načúvania a vciťovania sa. Slúžia aj na formovanie hodnôt a postojov, zamysleniu sa nad novými problémami.

Brainstorming je metóda, ktorou sa získava množstvo nápadov na danú tému. Je založená na skupinovom výkone. Členovia skupiny sú schopní vyprodukovať oveľa viac nápadov, ako jednotlivec. Pri brainstormingu ide o získanie kvantity nápadov.

Doplňovačky, osemsmerovky – ide o rýchle cvičenie, pomocou ktorého si žiaci zopakujú podstatu preberanej látky. Niekedy môžu slúžiť ako motivácia.

Didaktické hry môžu tiež spestriť finančné vzdelávanie. Medzi ne môžeme zaradiť aj klasické skupinové hry alebo doskové hry alebo počítačové aplikácie. Plnia motivačnú alebo upevňovaciu funkciu. Vo výchovno-vzdelávacom procese je dôležité získať osobnú skúsenosť s hraním didaktických hier.

Vlastnosti používaných metód

Názornosť, pri ktorej by poskytované informácie mali byť názorné, dobre viditeľné a mali by sa opierať o vedomosti žiakov. Platí to pre písanie na tabuľu, pre vytváranie prezentácií, výučbových schém a podobne.

Jednoduchosť, kedy by jednotlivé témy mali nadväzovať na znalosti a skúsenosti žiakov. Pojmy požívané vo vyučovaní by mali žiaci poznať a rozumieť ich významu.

Aktivita žiakov. Na hodinách by mali žiaci sami aktívne vystupovať, skúšať si uvádzané situácie, diskutovať a podobne.

Tempo hodiny. Hodina by mala byť dynamická, ale s ohľadom na porozumenie preberaných súvislostí. Platí to pre celú triedu, ale i pre jednotlivcov.

Zmysluplnosť. Žiaci by mali vidieť zmysel v tom, čo sa učia. Mali by si uvedomovať, prečo je finančná gramotnosť dôležitá.

Využitelnosť sa týka najmä informácií, ktoré žiaci v rámci finančnej gramotnosti získavajú. Tieto informácie by mali byť prakticky využiteľné, čo súčasne vedie k lepšiemu zapamätaniu.

ŠPECIÁLNA ZÁKLADNÁ ŠKOLA JAROVNICE

Jarovnice 96
082 63 Jarovnice

Dôležitosť. Nie všetky informácie sú pre žiakov dôležité. Preto by sa mali naučiť rozpoznať, ktoré informácie by si vo vlastnom záujme mali osvojiť.

Realizácia finančnej gramotnosti vo vyučovaní

A: Dôležitá je podpora a usmerňovanie žiakov pri samostatnom riešení problémových situácií.

- Dávať žiakom kreatívne problémové otázky a úlohy. Napr. Porovnať tri ponuky televízneho vysielania. Vybrať najvýhodnejšiu ponuku a zdôvodniť to.
- Nepredkladať žiakom hotové riešenia. Napr. Predložiť žiakom nevyrovnaný rodinný rozpočet. Žiaci hľadajú problém a jeho možné riešenia .
- Viesť žiakov k poznaniu, že každý problém má viacero riešení a tie sú ovplyvňované okolnosťami konkrétnej situácie.

B: Finančné vzdelávanie postaviť na zručnostiach potrebných pre praktický život.

- Vo vyučovaní využívať finančné situácie spojené s chodom domácností (rodinný rozpočet, plánovanie výletu, životné poistenie.)
- Využívať príklady z bežného života žiakov.
- Pretože vyučovanie nemôžeme presunúť do prostredia banky, obchodu, na vyučovaní budeme využívať letáky z rôznych obchodných reťazcov a poukázať na marketingové ťahy.

C: Prekonať izolovanosť vyučovacích predmetov.

- Predkladať žiakom také problémy, ktoré vyžadujú uplatnenie vedomostí, zručností a schopností z viacerých predmetov. Napr. Nakupovanie nie je iba o matematike, ale aj psychologické, sociálne a právne aspekty.
- Integrovať vzdelávací obsah niekoľkých predmetov do konkrétnej aktivity.

D: Vyučovať finančnú gramotnosť prostredníctvom IKT.

- Vo vyučovaní využívať počítače, notebooky, interaktívne tabule.
- IKT je možné využívať aj pri skupinovej práci, nie iba na individuálnu prácu.

ŠPECIÁLNA ZÁKLADNÁ ŠKOLA JAROVNICE

Jarovnice 96
082 63 Jarovnice

Na dosahovanie cieľov je dôležitá spolupráca, ktorá je charakteristická pre kooperatívne učenie sa. Prínosom je rozvíjanie komunikácie, vzájomné obohacovanie sa a posilňovanie sociálneho rozvoja žiaka. Vo vyučovaní je dôležitá interakcia medzi žiakmi, lebo sú pri práci závislí na sebe. Nesúťažia, spolupracujú a sú tolerantní. Žiaci si môžu odovzdať svoje skúsenosti, môžu sa od seba učiť. Práca v skupine im umožňuje zapojiť sa podľa svojich možností a schopností, dáva im možnosť vyniknúť. Žiaci sa delia o skúsenosti zo svojich rodín a uvedomujú si, že v prístupe ku financiám môžu byť rozdiely.

Témy finančnej gramotnosti

I. FINANČNÁ ZODPOVEDNOSŤ SPOTREBITEĽOV

Celková kompetencia: Používanie spoľahlivých informácií a uplatňovanie rozhodovacích procesov v osobných financiách

Čiastková kompetencia 1: Určiť rôzne spôsoby komunikácie o finančných záležitostiach.

Očakávame, že žiak je schopný:

Úroveň 1 : I. a II. stupeň ŠZŠ

- Uviesť jednoduché príklady, ako sa môžu osobné informácie dostať k nepovolaným osobám. Opísať dôsledky prezradenia osobných informácií.

Čiastková kompetencia 2: Stručne zhrnúť hlavné princípy ochrany spotrebiteľov.

Očakávame, že žiak je schopný:

Úroveň 1 : I. a II. stupeň ŠZŠ

- Uviesť príklady možností vrátenia výrobkov v rôznych typoch obchodov (elektronické, kamenné obchody).
- Jednoduchým spôsobom opísať práva spotrebiteľa.

Úroveň 2: II. stupeň ŠZŠ

ŠPECIÁLNA ZÁKLADNÁ ŠKOLA JAROVNICE

Jarovnice 96
082 63 Jarovnice

- Vyhľadať informácie o právach spotrebiteľov vrátane na reklamáciu. Uviesť príklady klamlivých a zavádzajúcich obchodných praktík. Uviesť príklady falšovaných tovarov, tzv. fejkov. (kabelky, oblečenie)

Čiastková kompetencia 3: Vysvetliť spôsob regulácie a dohľadu nad finančným trhom

Očakávame, že žiak je schopný:

Úroveň 2 : II. stupeň SZŠ

- Vedieť vysvetliť rozdiel medzi bankovým a nebankovým subjektom.

Čiastková kompetencia 4: Posúdiť význam boja proti korupciám, podvodom, ochrany proti praniu špinavých peňazí.

Očakávame, že žiak je schopný:

Úroveň 1: I. a II. stupeň SZŠ

- Navrhnuť spôsoby riešenia finančných situácií, v ktorých sa stretne s klamstvom, podvodom, nečestným správaním.

II. PLÁNOVANIE, PRÍJEM, PRÁCA

Celková kompetencia: Vyhodnotenie vzťahu práce a osobného príjmu. Organizovanie osobných financií a používanie rozpočtu na riadenie toku peňazí

Čiastková kompetencia 1: Identifikovať zdroje osobného príjmu.

Očakávame, že žiak je schopný:

Úroveň 1 : I.a II. stupeň SZŠ

ŠPECIÁLNA ZÁKLADNÁ ŠKOLA JAROVNICE

Jarovnice 96
082 63 Jarovnice

- Vedieť opísať, čo sú osobné príjmy (mzda, invalidný, starobný, sirotsky dôchodok,...)

Úroveň 2 : II. stupeň ŠZŠ

- Vysvetliť pojem mzda – hrubá, čistá. Vysvetliť príjem z podnikateľskej činnosti.

Čiastková kompetencia 2: Vypracovať finančný plán.

Očakávame, že žiak je schopný:

Úroveň 1 : I. a II. stupeň ŠZŠ

- Vedieť rozdeliť príjmy a výdavky v domácnosti.

Úroveň 2 : II. stupeň ŠZŠ

- Vysvetliť pravidelné a nepravidelné príjmy, výdavky, úspory. Zostaviť rozpočet domácnosti.

Čiastková kompetencia 3: Vysvetliť daňový a odvodový systém

Očakávame, že žiak je schopný:

Úroveň 2 : II. stupeň ŠZŠ

- Vedieť uviesť príklady načo štát využíva dane.

Čiastková kompetencia 4: Zhrnúť právne formy podnikania a základné predpisy pre oblasť podnikania.

Očakávame, že žiak je schopný:

Úroveň 2 : II. stupeň ŠZŠ

- Vysvetliť podstatu podnikania na príkladoch podnikateľských subjektoch v praxi.

III. ROZHODOVANIE A HOSPODÁRENIE SPOTREBITEĽOV

Celková kompetencia: Porozumenie a orientovanie sa v zabezpečovaní životných potrieb jednotlivca a rodiny

ŠPECIÁLNA ZÁKLADNÁ ŠKOLA JAROVNICE

Jarovnice 96
082 63 Jarovnice

Čiastková kompetencia 1: Poznať a zosúladiť osobné, rodinné, spoločenské potreby

Očakávame, že žiak je schopný:

Úroveň 1 : I.a II. stupeň ŠZŠ

- Pomenovať rodinné, osobné a spoločenské potreby.
- Vysvetliť vzťah ľudská práca a peniaze.
- Vedieť povedať situácie, kedy si človek predmety nakupuje a kedy si ich požičiava – výhody a nevýhody nakupovania a požičiavania.

Úroveň 2 : II. stupeň ŠZŠ

- Vysvetliť, kedy sporiť a kedy si požičiavať. Vysvetliť rozdiel medzi úsporami a pôžičkou.
- Vysvetliť na praktických príkladoch funkciu peňazí ako prostriedku na zabezpečenie životných potrieb.

Čiastková kompetencia 2: Prijímať finančné rozhodnutia so zvažovaním alternatív a ich dôsledkov.

Očakávame, že žiak je schopný:

Úroveň 1 : I. a II. stupeň ŠZŠ

- Zoradiť osobné želania podľa ich dôležitosti.
- Stanoviť si merateľné krátkodobé finančné ciele.

Úroveň 2 : II. stupeň ŠZŠ

- Prijímať finančné rozhodnutia na základe svojich reálnych možností a zhodnotiť ich dôsledky.

Čiastková kompetencia 3: Uplatniť spotrebiteľské zručnosti pri zodpovednom rozhodovaní o nákupe.

Očakávame, že žiak je schopný:

Úroveň 1 : I. a II. stupeň ŠZŠ

- Porovnať ceny rovnakého alebo podobného výrobku alebo služby z dvoch rôznych obchodov. (využiť letáky jednotlivých obchodov)
- Uplatniť veku primerané zodpovedné rozhodovanie pri nákupe.

ŠPECIÁLNA ZÁKLADNÁ ŠKOLA JAROVNICE

Jarovnice 96
082 63 Jarovnice

Úroveň 2 : II. stupeň SZŠ

- Poznať pozitívne a negatívne vplyvy reklamy na spotrebiteľa.

Čiastková kompetencia 4: Opísať používanie rôznych metód platenia.

Očakávame, že žiak je schopný:

Úroveň 1 : I. a II. stupeň SZŠ

- Opísať, za čo všetko sa doma platí.
- Vysvetliť používanie peňazí v bežnom živote – hotovostná forma, bezhotovostná forma.

Úroveň 2 : II. stupeň SZŠ

- Opísať moderné spôsoby platenia.
- Rozlíšiť platobné karty podľa funkcie. Rozdiel medzi kreditnou a debetnou kartou.
- Porozumieť prepočtu rôznych mien iných štátov. (česká koruna a euro)

IV. ÚVER A DLH

Celková kompetencia: Udržanie výhodnosti, požičiavanie za priaznivých podmienok a zvládanie dlhu

Čiastková kompetencia 1: Identifikovať riziká, prínosy a náklady jednotlivých typov úverov.

Očakávame, že žiak je schopný:

Úroveň 1 : I. a II. stupeň SZŠ

- Zdôvodniť voľbu nákupu alebo služby, požičiavania si predmetu.

Úroveň 2 : II. stupeň SZŠ

- Vedieť pomenovať výhody a nevýhody využívania úveru alebo používania kreditnej karty na jednoduchých príkladoch.

ŠPECIÁLNA ZÁKLADNÁ ŠKOLA JAROVNICE

Jarovnice 96
082 63 Jarovnice

- Analyzovať možnosti získavania finančných prostriedkov cez bankové a nebankové subjekty. Dôvody a riziká nákupov cez úver.

Čiastková kompetencia 2: Mať základné informácie o jednotlivých druhoch úverov poskytovaných spotrebiteľom

Očakávame, že žiak je schopný:

Úroveň 1 : I. a II. stupeň ŠZŠ

- Vysvetliť, že peniaze sa dajú požičať vo finančných inštitúciách.

Čiastková kompetencia 3: Zhodnotiť možnosti, ako sa vyhnúť problémom so zadlžením alebo ako ich zvládnuť

Očakávame, že žiak je schopný:

Úroveň 1 : I. a II. stupeň ŠZŠ

- Vysvetliť žiakom, čo sa môže stať pri požičiavaní cenných predmetov alebo peňazí.

V. SPORENIE A INVESTOVANIE

Celková kompetencia: Aplikácia rôznych investičných stratégií, ktoré sú v súlade s osobnými cieľmi

Čiastková kompetencia 1: Vysvetliť, ako sporenie prispieva k finančnej prosperite

Očakávame, že žiak je schopný:

Úroveň 1 : I. a II. stupeň ŠZŠ

- Opísať ako a prečo si môže človek sporiť.

VI. RIADENIE RIZIKA A POISTENIA

Celková kompetencia: Používanie primeraných stratégií riadenia rizík

Čiastková kompetencia 1: Vysvetliť pojem riziko a pojem poistenie

Očakávame, že žiak je schopný:

ŠPECIÁLNA ZÁKLADNÁ ŠKOLA JAROVNICE

Jarovnice 96
082 63 Jarovnice

Úroveň 1 : I. a II. stupeň SZŠ

- Vedieť vymenovať rizika, ktorým čelí jednotlivec a domácnosti.
- Vysvetliť podstatu rizika, druhy rizík.

Úroveň 2 : II. stupeň SZŠ

- Opísať spôsoby, akými sa dajú znížiť rôzne druhy rizík alebo sa im dá vyhnúť.
- Vysvetliť podstatu a význam poistenia.
- Vedieť rozdiel medzi životným a neživotným poistením.

Čiastková kompetencia 2: Charakterizovať verejné poistenie a vysvetliť rozdiel medzi verejným a komerčným poistením

Očakávame, že žiak je schopný:

Úroveň 1 : I. a II. stupeň SZŠ

- Vysvetliť potrebu poistenia ľudí.
- Na jednoduchých príkladoch vysvetliť, ako poistenie funguje.

Úroveň 2 : II. stupeň SZŠ

- Charakterizovať rôzne druhy poistenia: zdravotné, sociálne – nemocenské, dôchodkové, úrazové a poistenie v nezamestnanosti.

Čiastková kompetencia 3: Charakterizovať komerčné poistenie.

Úroveň 2 : II. stupeň SZŠ

- Poznať typy poistenia motorových vozidiel.
- Vysvetliť rozdiel medzi poistením nehnuteľnosti (bytu, domu) a poistením domácnosti (zariadenie bytu, domu.)

Plán práce koordinátora je otvorený, počas školského roka sa môže meniť a dopĺňať o ponúkané, aktuálne, resp. žiadané aktivity.

ŠPECIÁLNA ZÁKLADNÁ ŠKOLA JAROVNICE

Jarovnice 96
082 63 Jarovnice

Verzie Národného štandardu finančnej gramotnosti:

- Národný štandard finančnej gramotnosti verzia 1.0, platný od 1.9.2009
- Národný štandard finančnej gramotnosti verzia 1.1, platný od 1.9.2014
- Národný štandard finančnej gramotnosti verzia 1.2, platný od 1.9.2017

Vypracovala: Marcela Uličná.

ŠPECIÁLNA ZÁKLADNÁ ŠKOLA JAROVNICE

Jarovnice 96
082 63 Jarovnice

AKTIVITY KOOR FINANČNEJ GRAMOTNOSTI

Školský rok 2022/2023

September:

Vypracovanie plánu FG.

Šetrenie peňazí (VIII.B).

Október:

Potreby a hodnoty (V.B).

November:

Osobné informácie (VII.A).

December:

Ľudská práca a financie (VI.B).

Január:

Ciele (V.A).

Február:

Ako starček menil, až kým nevymenil (III.B).

Marec:

Príjmy a výdavky (IX.A).

Apríl:

Rozumné rozhodovanie (VI.A).

Máj:

Finančné inštitúcie a produkty (VII.B).

Jún:

O troch grošoch (IV.B).

Vypracovanie záverečnej správy FG.